

DEKLARACJA PROGRAMOWA
V SESJI PLENARNEJ
OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW
„SENIORZY I PRZYSZŁOŚĆ POLSKI”
1 października 2019 r.

Uznając, iż Obywatelski Parlament Seniorów jest ogólnopolskim, demokratycznie wybranym organem reprezentacji i rzecznictwa interesów polskich seniorów, a jego apolityczna i neutralna światopoglądowo działalność jest pozytywnym przejawem partycypacji osób starszych w życiu społecznym i procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego, delegaci V Sesji Plenarnej przyjmują deklarację programową na III kadencję oraz adresują do władz publicznych postulaty w zakresie pożądanych kierunków polityki senioralnej.

I. Strategia wewnętrzna Obywatelskiego Parlamentu Seniorów na III Kadencję

1. Rozwój i wzmocnienie instytucjonalne Regionalnych Delegatur OPS. Inspirowanie powoływania nowych w kolejnych regionach

Powołanie regionalnych delegatur OPS w siedmiu województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim mazowieckim, pomorskim, śląskim i warmińsko-mazurskim potwierdziło zasadność ich tworzenia, zacieśniło współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, spowodowało widoczny wzrost aktywności delegatów OPS w lokalnych społecznościach. Delegatury OPS w pełni spełniły cel i oczekiwania, bowiem zaczęły spełniać rolę centrów, wokół których konsoliduje się środowisko seniorów z różnych środowisk jak i osób niezrzeszonych.

Delegaci OPS z satysfakcją odnotowują wzrastające zainteresowanie współpracą ze strony władz samorządowych różnych szczebli, które dostrzegają problemy starszych mieszkańców i angażują się w działania na rzecz seniorów. Tym samym stają się partnerami organizacji reprezentujących interesy osób starszych oraz podejmują wspólne inicjatywy na rzecz kreowania i realizacji polityki senioralnej na poziomie lokalnym.

2. Monitorowanie i ewaluacja rządowych i samorządowych programów senioralnych oraz aktów prawnych dot. osób starszych

Konieczne jest sukcesywne przygotowywanie profesjonalnych opinii prawnych i przekazywanie władzom publicznym stanowiska OPS. Zadaniem pierwszoplanowym jest reaktywowanie Komisji prawnej OPS, która podejmie zadania w zakresie analizy i oceny nowych aktów prawnych dot. seniorów, inspirowania zmian w istniejących przepisach prawa oraz przygotowywania wniosków o wszczęcie procedur legislacyjnych w sprawach ważnych dla poprawy sytuacji osób starszych.

Dotyczy to m.in. **nowelizacji ustawy o osobach starszych m.in. w zakresie:**

- umocowania prawnego dla funkcjonowania ogólnopolskiej reprezentacji seniorów, będącej partnerem rządu w kreowaniu polityki senioralnej, jaką statutowo jest OPS, z określeniem zasad jej finansowania,
- nadanie raportowi o sytuacji osób starszych formy ocennej, tj. diagnozy oceniającej stopień zaspokojenia potrzeb w analizowanych obszarach, a nie jedynie przedstawienia zbioru informacji statystycznych obrazującego skalę udzielonych świadczeń rzeczowo-finansowych, na podstawie których trudno wnioskować, czy dane działanie wykonano satysfakcjonująco i czy rzeczywiście poprawiło sytuację osób starszych,
- zwiększenie zaangażowania w tworzenie w/w raportu potencjału organizacji pozarządowych z jednoczesnym wprowadzeniem mechanizmów wsparcia finansowego realizacji tego zadania,
- rozszerzenie ustawy o obszar przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych,
- zweryfikowanie definicji osoby starszej oraz wprowadzenie definicji organizacji senioralnej.

Katalog obszarów wymagających zmian w przepisach lub strategii wobec osób starszych jest bardzo szeroki, jednak do najczęściej podnoszonych przez seniorów należą:

- wzrastające koszty utrzymania, w tym koszyka dóbr najczęściej nabywanych przez seniorów, tj. żywności, leków, energii, wody, czynszów, usług rehabilitacyjnych, co skutkuje pogarszającą się sytuacją materialną. Seniorzy oczekują od rządu przedstawienia realnego, systemowego programu podwyżek świadczeń emerytalno-rentowych, zwłaszcza najniższych, w korelacji z poziomem najniższego wynagrodzenia, inflacją i wzrostem wynagrodzeń osób pracujących;
- wciąż bardzo trudny dostęp do świadczeń medycznych, rehabilitacyjnych, długotrwale oczekiwanie na niezbędne zabiegi, niedostępność cenowa wielu leków,
- nie satysfakcjonujące efekty programu *Leki 75+* z uwagi na bardzo utrudniony dostęp do uzyskania recepty oraz niezadawalający asortyment lekarstw i ograniczenia wiekowe,
- konieczność wyposażenia rad seniorów różnych szczebli w środki finansowe umożliwiające im wykonywanie ustawowych zadań.
- przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji ze względu na wiek.

3. OPS pozytywnie ocenia powstanie dokumentu *Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność*.

Dokument ten wymaga jednak popularyzacji w środowiskach senioralnych i samorządowych, wprowadzania jego zadań do programów regionalnej polityki społecznej oraz sukcesywnego monitorowania i uaktualniania, a ponadto:

- wprowadzenia międzyresortowej instytucji koordynującej politykę senioralną,
- procedur zgłaszania nadużyć i przemocy na poziomie gminy, a także w placówkach zdrowotnych, opiekuńczych,
- szeroko rozumianego bezpieczeństwa, prawnego, socjalnego oraz bezpieczeństwa w rodzinie i przestrzeni publicznej.

4. Wdrożenie Regulaminu organizacyjnego OPS na III kadencję odzwierciedlającego oczekiwania dot. zmian w strategii, wynikające z konsultacji społecznych

Przyjęty przez Sesję Plenarną OPS Regulamin jest wynikiem dwuletnich konsultacji społecznych i odpowiada na zgłoszone przez delegatów postulaty. Dotyczą one:

- 1/ wzmocnienia samodzielności i nadania większych uprawnień Regionalnym Delegaturom OPS,
- 2/ podwyższenia wymagań kwalifikacyjnych wobec członków prezydium OPS,
- 4/ pozyskania do współpracy nowych partnerów rekrutujących się z administracji publicznej, samorządowej i społecznie odpowiedzialnego biznesu,
- 5/ zwiększenie zaangażowania Osób Zaufania Publicznego w realizację celów statutowych OPS, w terenie oraz ich pośrednictwa w kontaktach z władzami publicznymi różnych szczebli,
- 6/ zwiększenia aktywności i obecności OPS w życiu publicznym i mediach.

5. Delegaci pozytywnie oceniają powstanie i dotychczasowe działania Fundacji OPS, jednak uważają za konieczne większe zaangażowanie organów OPS i delegatur w samodzielne pozyskiwanie funduszy na bieżącą działalność.

Fundacja powinna pełnić jedynie rolę instrumentu prawno-organizacyjnego i finansowego, reprezentującego OPS i wspierającego realizację celów statutowych. Nie może natomiast zastępować aktywności i wyręczać organów i delegatów w wykonywaniu ich obowiązków. Konieczny jest wzrost odpowiedzialności i aktywności Prezydium i Regionalnych Delegatur OPS w zakresie samodzielnego pozyskiwania funduszy na realizację celów statutowych i promowania celów OPS.

Regionalne Delegatury OPS mają możliwość podejmowania współpracy także z innymi podmiotami prawnymi, uzyskania własnej osobowości prawnej lub powołania nowej organizacji pozarządowej spełniającej wobec Delegatur podobne co Fundacja OPS zadania.

II. Stanowisko Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w kluczowych sprawach społecznych dot. seniorów

1. Podstawą i warunkiem rozwoju demokratycznego państwa jest społeczeństwo obywatelskie z aktywnym udziałem osób starszych

Blisko 9.milionowa społeczność osób starszych ma szczególne prawo i obowiązek aktywnej partycypacji w życiu społecznym, prawo do wyrażania swojej opinii, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem i budowania relacji międzypokoleniowych.

Aktywność obywatelska oznacza ich współudział i współodpowiedzialność za sprawy ważne dla całego kraju i społeczeństwa w różnych obszarach życia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym.

Populacja osób starszych oczekuje poszanowania dla swojej ogólnopolskiej i demokratycznie wybranej reprezentacji, jaką jest Obywatelski Parlament Seniorów, w tym umożliwienia wyrażania swoich poglądów, prowadzenia dialogu z władzami publicznymi oraz organizowania dorocznych sesji plenarnych **we właściwym dla tego miejscu, jakim jest Sala Posiedzeń w gmachu Sejmu RP.**

2. Niezbędna jest całościowa polityka senioralna, efektywna współpraca między różnymi resortami oraz koordynacja polityki senioralnej.

Chodzi o to, by najważniejsze wartości zapisane w Konstytucji - takie jak godność i równe

traktowanie - realizowano w sytuacji nadchodzącej zmiany proporcji między generacjami. Zasadą powinno być partnerskie traktowanie osób starszych jako współtwórców działań podejmowanych na ich rzecz, niezależnie od stopnia sprawności.

OPS wyraża nadzieję, że sprawy osób starszych staną się jednym z priorytetów działań każdego rządu, władz samorządowych, wszystkich instytucji i organizacji senioralnych, doprowadzając do realnych efektów społecznych. Wymaga to jednak spójnej koncepcji oraz przeznaczenia na ich realizację odpowiednich środków, przede wszystkim finansowych.

3. OPS wyraża aprobatę dla wszelkich inicjatyw rządu zmierzających do poprawy sytuacji osób starszych oraz zapewnienia im godnego miejsca w społeczeństwie, jednak widzi konieczność realizacji tego zadania poprzez spójną całościową politykę senioralną, a nie jednorazowe świadczenia mające charakter działań akcyjnych. Wskazuje na ogrom niezaspokojonych potrzeb oraz zasadność podjęcia prac nad rozwiązaniami systemowymi.

4. OPS z uznaniem przyjmuje kolejne raporty z wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli dotyczący sytuacji osób starszych oraz inicjatywy Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji, przemocy i ochrony praw osób starszych.

Raporty z badań i analiz wskazują na ogrom niezaspokojonych potrzeb i szereg niedomagań i nieprawidłowości w systemach leczenia, funkcjonowania opieki i przestrzegania praw.

Do najważniejszych wniosków systemowych należą:

- utworzenie *Narodowego Programu Zdrowia 60+*, który będzie odpowiedzią na potrzeby zdrowotne starzejącego się społeczeństwa,
- wdrożenie Narodowego Planu Alzheimerowskiego, w tym opracowania i wdrożenie standardów dotyczących wczesnego wykrywania symptomów choroby Alzheimera oraz standardów postępowania leczniczego i opiekuńczego wobec chorych,
- kontynuowania prac nad Konwencją o prawach osób starszych oraz innych działaniach na rzecz ochrony praw osób starszych na forum międzynarodowym.
- wdrożenie systemowych rozwiązań wsparcia dla osób niesamodzielnych i ich opiekunów, w tym wprowadzenia bonu opiekuńczego, urlopu wytchnieniowego i innych świadczeń poprawiających sytuację osób o szczególnych potrzebach i ich opiekunów.

Apel do Polskich Seniorów

Siła ruchu senioralnego leży w jego jedności i współpracy.

Obywatelski Parlament Seniorów za główny warunek skutecznego oddziaływania na kierunki polityki senioralnej uważa dalszy proces konsolidacji środowisk senioralnych, **oparty o wspólne cele, konstruktywny dialog z władzami wszystkich szczebli oraz spójne programy działania.**

Wobec zbliżających się wyborów do Sejmu i Senatu RP zwracamy się z apelem do wszystkich polskich seniorów o powszechny udział w tym wydarzeniu. Głosy polskich seniorów będą miały realny wpływ na kierunki polityki senioralnej i pozycję osób starszych w społeczeństwie.

Niech postawa i aktywność obywatelska seniorów będzie wzorem dla młodszych pokoleń. Wybierzmy ludzi sprawdzonych, godnych zaufania, rozumiejących problemy seniorów.

